

Метал в руках скульптора: інтерв'ю з Олексієм Золотарьовим

Роботи Олексія Золотарьова добре відомі не лише українцям, а й шанувальникам сучасної скульптури за межами нашої країни. Його художня стратегія - це пошук витоків мистецтва авангарду початку ХХ століття, розвиток якого був перерваний в 1920-30 роках.

Молодий скульптор прагне заповнити прогалини історичного художнього потоку і продовжує традицію модерністської формотворчості, розвиває її, привносячи новий зміст і актуальну проблематику. Використовуючи універсальність мови геометричних форм, обсягів та різних матеріалів, автор створює чіткий символічний ряд. В гострих і рухомих відкритих обсягах зафіксовано відчуття складної динаміки розвитку сучасного світу. Одним з основних матеріалів, з яким працює Олексій, є метал. Яка роль металу в вираженні творчої ідеї автора?

Чому Ви вибрали скульптуру як художнє вираження?

Олексій Золотарьов: Моя сім'я складається з художників: мама, вітчим і бабуся. Коли мене запитали, чим би я хотів займатися, відповідь була - скульптурою. Я закінчив середню художню школу ДХСШ ім. Т.Г. Шевченка, потім академію, спеціалізувався на скульптурі. Коли я випускався, то створив свою першу скульптуру з металу. Це був маленький музика з каменю і бронзи. А потім був конкурс робіт на Шулявці. Я взяв у ньому участь і виграв. З'явилася можливість реалізувати проект «Рух супрематизму». Матеріалом став метал - 8-міліметрова сталь, вона виглядала краще ніж інші матеріали. Потім були інші мої проекти і різні матеріали, але метал залишався основним в будь-який його іпостасі: чи то чорний метал,

[кортенова](#)

або нержавіюча сталь, бронза або інші сплави. І, до речі, сплави я використовую досить часто. Ось і зараз буду робити проект, де використовую алюміній як матеріал.

Час і простір, нержавіюча сталь

Для Вас вибір матеріалу є важливим?

Олексій Золотарьов: Матеріал має значення вже в контексті, або в прив'язці до теми, до можливостей або певної специфіки. У будь-якому разі, в основі всього - ідея. Головне - це те, що створюється в голові.

Як свідчить світова практика, з різних матеріалів можна створити різні речі. Але, з огляду на мій досвід, так чи інакше, все одно використовується метал. Його застосовують в мистецтві, напевно, відтоді, коли люди дізналися про його існування.

Масштабні роботи з металу - це питання співпраці між людьми. Я маю свою команду. Ці люди окрім виконання моїх замовлень часто працюють і з іншими художниками і архітекторами. Наприклад, художник має ідею, і він хоче її реалізувати. Він йде на звичайне виробництво, а там його просто не розуміють. У цій ситуації ми є сполучною ланкою, ми пояснюємо ідею художника. Ми можемо реалізувати проект таким чином, як цього хоче майстер, зокрема з різних матеріалів. Це може бути пластик, дерево і метал. У своєму професійному житті я перепробував всі матеріали.

Безумовно, в творчому процесі метал відіграє величезну роль - адже навіть якщо я створюю глиняну скульптуру, то роблю каркас з металу, тобто основа роботи - металева. Так чи інакше, метал є одним з основних матеріалів. І навіть, якщо говорити про обробку каменю, то метал в цьому процесі теж використовується. Метал, без сумніву, відіграє важливу роль в житті скульптора.

Розкажіть, будь ласка, детально про сам процес реалізації Вашої ідеї в металі.

Олексій Золотарьов: Візьмімо, як приклад, моє «Протистояння». Ця робота зараз стоїть на Бессарабській площі в Києві. До речі, користувачі інтернету почали її пов'язувати з коронавірусом, та й я потроху теж. Це цікаво.

Отже, як все починалося? Український кризовий медіацентр оголосив конкурс. Я взяв у ньому участь і виграв. Ідея цієї роботи народилася ще 2014 року, і на цю тему був створений триптих «Механічні апельсини». А «Протистояння» стало четвертим об'єктом цього циклу.

Отже, я зробив ескіз. Потім спільно з архітекторами, моїми колегами, ми створили комп'ютерну модель з відповідними розрахунками і кресленнями. Крім 3D-моделі для конкурсу ми створили модель для друку. Я надрукував ще один ескіз в масштабі 1:10, що спрощує розуміння об'єкта в плані виготовлення. Закупив матеріали згідно з проектом. У роботі використаний кортен європейського виробництва. Саме цей матеріал є основним для архітекторів і скульпторів сьогодні завдяки своїм властивостям, зокрема, стійкості до атмосферного впливу. Звичайно, існують певні альтернативні варіанти, які, наприклад, використовують в

[кораблебудуванні](#)

. Є суднобудівна сталь, однак у неї інша товщина, тому не завжди її можна застосовувати як альтернативу. У цій роботі також використана двотаврова балка. Роботу створювали на нашому виробництві спільно з моїми колегами Василем Грубляк і Євгеном Немовим, з якими ми вже понад 10 років створюємо різні об'єкти. І фінальна стадія - перевезення та встановлення скульптури.

Механічний апельсин, кортен

Цікаво те, що робота подорожуватиме, коли ми переживемо коронавірус. Вона поїде до Одеси, потім до Львова і вже в Маріуполі залишиться назавжди.

Є й зовсім інші процеси створення об'єктів. Візьмемо, наприклад, роботу «Вуха». Вона виконана в двох варіантах: в бронзі і в кортені. Бронзовий об'єкт - експериментальний і для його виготовлення потрібно більше часу. Що стосується варіанту з кортемом, то він створений стандартно за кресленнями за допомогою зварювання металу. Робота з бронзою - більш складний процес. Спочатку - виготовлення об'єкта з глини, потім - з гіпсу, потім - вилівок з бронзи. Після цього роботу потрібно удосконалити, патинувати.

Є роботи, які створювати дуже просто. Наприклад, мої рельєфи. Тут є набір певних матеріалів; робота формується на площині з піском, вугіллям і металами, наприклад, алюмінієм і кортемом. Все це переміщується, і виходять такі роботи, як «Низька висота». Я й зараз працюю в цій техніці, створюю два рельєфи і один об'єкт з алюмінію. Це будуть великі фігури. І кожна створюється по-своєму.

Пах, оцинована сталь

Чи може ідея змінюватися в процесі створення об'єкта?

Олексій Золотар'ов: Так, і прикладом може бути те саме «Протистояння», яке створювалося в період революції в Україні в 2014, але я зміг реалізувати цю ідею лише 2019 року. Я мав чітко сформульовану ідею - протитанковий їжак зі сферою. З формального погляду - це сфера і протитанковий їжак, а з емоційного - на той момент це було протистояння людей і влади, правди і брехні, бажанням рухатися в Європу або від неї. Тобто процес створення об'єкта супроводжували певні думки. І сьогодні цей об'єкт набуває зовсім іншої емоційної складової. Фактично це протистояння людства і позаклітинних форм життя, які намагаються нас знищити (йдеться про коронавірус). І ось переді мною моя робота. Я ходжу навколо неї і думаю: «А я ж про це й не думав, а зараз ця думка прийшла до мене». Ось і зміна ідеї.

Молекула, бронза

Чи виникають труднощі в процесі роботи з металом, якщо так, як Ви з ними справляєтеся?

Олексій Золотар'ов: У нашій студії є ще й виробничі можливості, ми часто створюємо тут з різних матеріалів як художні роботи, так і практичні утилітарні речі. Матеріал залишає в свідомості певний слід, і з'являється бажання з ним далі працювати. Так було і з піском, і з алюмінієм. Що ж стосується труднощів, то мені складно про це що-небудь сказати. Я працюю з суперпрофесіоналами, які не дають мені можливості відчувати труднощі.

Пам'ятаю, були проблеми зі зварюванням при роботі з атмосферостійкою сталлю. Для того, щоб зварювати кортен, необхідно мати спеціальний дріт, оскільки звичайний дріт не зовсім підходить для цього, тому що шов буде покриватися корозією, але не тією, яка потрібна.

А чи є абсолютно новий для Вас матеріал?

Олексій Золотар'ов: У нашій студії об'ємних матеріалів ми працювали з усіма матеріалами. А проте ми не займаємося виготовленням масштабних великих робіт, що вимагають покриття анодованим металом. Прикладом робіт з використанням цієї техніки можуть бути надувні собаки Джеффа Кунса. Ці роботи зроблені з металу. Процес такий: об'єкт занурюють у ванну і на нього намагнічують певний склад. Це якщо дуже стисло. Якщо чесно, я не знаю деталей цієї технології, але робота виглядає чудово. Я не кажу

про художню складову тієї чи іншої роботи, а про процес, як він є. У нас, наприклад, таке втілити технічно неможливо.

Мене б зацікавила співпраця з великим виробництвом. Коли я виграв конкурс в Дніпрі, я мав створювати свій об'єкт на «Південмаші». Це був цікавий експеримент, але почалася війна, і все зупинилося. Можливо, моя робота створюється кимось іншим. А ось на заході України буде величезне восьмиметрове «Вухо» з металу. Робота йде.

Зараз в процесі створення кількох робіт, які будуть проектами. У Києві теж планується провести декілька презентацій. Цього літа я планував презентацію однієї роботи з кортету - геометрична архаїка, але в великому розмірі. Я таку робив в камені. А зараз я її трансформую у великий розмір і в кортен.

Вухо, кортен

Але якщо помріяти, то мені було б цікаво пошукати щось в біотехнологіях. І я навіть нещодавно почав цікавитися цим. Ще цікаво подумати про абсолютно рідкісні метали. Чому б ні? Наприклад, титан - це непогано.

Цікава і потужна робота. Як наша «Батьківщина-мати», наприклад. Це, напевно, одна з наймасштабніших робіт в Україні. І з погляду реалізації - це неймовірний проект. На той момент це була космічна технологія.

І тому було б дуже добре, якби велике виробництво цікавилось мистецтвом, якби з'являлися проекти зі співпраці з художниками. Візьмемо, наприклад, компанію «Інтерпайп» Віктора Пінчука. Вона побудувала новий завод в Дніпрі і запросила туди Олафура Еліассона, датсько-ісландського художника. Унаслідок їхньої співпраці на території сучасного технологічного заводу представлені 4 найбільші художні об'єкти, на які можна подивитися, замовивши екскурсію. Ось такий приклад взаємодії виробництва і мистецтва.

Про що мріє скульптор Олексій Золотар'ов сьогодні?

Олексій Золотар'ов: Якщо говорити про мрії, то я хотів би, щоб наші люди почали більше цікавитися мистецтвом. Є багато молодих художників, яких потрібно підтримувати, які створюють чудові речі. Мистецтво - це мова, інструмент для висловлювання своїх думок. Скульптура сьогодні не є замовленням або засобом обслуговування певних ідеологій. Це висловлювання художника, яке може бути як продуманим і чітким, так і таким, що трансформується. І це піднімає рівень розвитку нашого суспільства. Наш рівень культури говорить про те, як з нами будуть спілкуватися в світі, як нас будуть сприймати.